



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**, se sídlem 1. máje 97/25, Liberec, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 7. 2018, č. j. 1095999/18/2607-00540-607648 a č. j. 1096088/18/2607-00540-607648, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 26. 4. 2019, č. j. 59 Af 31/2018 - 50,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a zamítl návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě (výrok II.).

II.

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nyní proti tomuto usnesení brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Navrhuje napadené usnesení v celém rozsahu zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Stěžovatelka namítá, že v odůvodnění napadeného usnesení „*je hrubě a účelově zkrácen rozhodný skutkový i právní stav této věci [...] a to na základě domněnek soudu a jím uměle v rozporu s rozhodnými údaji konstruovaného skutkového i právního stavu, ke kterému se žalobkyně neměla možnost ani jakkoliv vyjádřit, čímž jí byla upřena i nejen Ústavou ČR garantovaná základní práva, aniž by se soud vůbec zabýval skutečným skutkovým a právním stavem této věci*“. Je přesvědčená o tom, že žaloba a její návrhy na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem

byly důvodné a tato důvodnost byla krajskému soudu řádně a včas doložena a prokázána rozhodnými údaji. Z těchto důvodů má stěžovatelka za to, že krajský soud svým postupem porušil čl. 90 Ústavy České republiky a § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

[4] Součástí kasační stížnosti učinila stěžovatelka rovněž návrhy na osvobození od soudních poplatků, na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

III.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným usnesením.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že o návrhu stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků nebylo nutno rozhodovat, neboť podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19). Napadené usnesení, kterým krajský soud nepřiznal stěžovatelce osvobození od soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, nepochybně takovým procesním rozhodnutím je.

[7] Z právě citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již výše uvedeno. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatelky advokátem nemusí být splněna.

[8] Nejvyšší správní soud i tak vážil, zda je přes právě uvedené ustanovení zástupce v nynějším řízení o kasační stížnosti nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatelky. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není. Kasační stížnost splňuje předepsané náležitosti a lze z ní seznat, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatelka považuje napadené usnesení krajského soudu za nezákonné. Nejvyššímu správnímu soudu proto nic nebrání v tom, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, aniž by stěžovatelka v důsledku své neznalosti práva mohla utrpět jakoukoli újmu. Nejvyšší správní soud tudíž stěžovatelce zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil.

[9] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Ze soudního spisu se podává, že krajský soud usnesením ze dne 29. 11. 2018, č. j. 59 Af 31/2018 – 27, (vydaným vyšší soudní úřednicí) vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku v celkové výši 8.000 Kč (za podání žaloby a návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby proti dvěma rozhodnutím žalovaného). Stěžovatelka následně podáním ze dne 31. 12. 2018 požádala krajský soud o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Krajský soud usnesením ze dne 14. 1. 2019, č. j. 59 Af 31/2018 – 31, (vydaným vyšší soudní úřednicí) vyzval stěžovatelku k vyplnění formuláře o osobních,

pokračování

majetkových a výdělkových poměrech (dále jen „formulář“) ve stanovené lhůtě 2 týdny od doručení tohoto usnesení a současně stěžovatelku poučil o následcích nevyhovění této výzvě. Stěžovatelka podala dne 15. 2. 2019 (tj. ve stanovené lhůtě) proti tomuto usnesení námitky podle § 9 odst. 2 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů. Krajský soud usnesením ze dne 11. 3. 2019, č. j. 59 Af 31/2018 – 41, potvrdil usnesení vyšší soudní úřednice č. j. 59 Af 31/2018 – 27, kterým byla stěžovatelka vyzvána k zaplacení soudního poplatku v celkové výši 8.000 Kč, a usnesením ze dne 11. 3. 2019, č. j. 59 Af 31/2018 – 42, (stěžovatelce doručeným dne 1. 4. 2019) potvrdil usnesení vyšší soudní úřednice č. j. 59 Af 31/2018 – 31, kterým byla stěžovatelka vyzvána k vyplnění formuláře. Dne 15. 4. 2019 stěžovatelka krajskému soudu sdělila, že požadovaný řádně vyplněný formulář včetně příloh odesílá prostřednictvím pošty. Ten však krajský soud do vydání napadeného usnesení dne 26. 4. 2019 neobdržel.

[12] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že k tomu, aby mohl být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků, je podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky k jejich zaplacení. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že „[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“ (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Tuto povinnost však stěžovatelka v průběhu řízení před krajským soudem nesplnila. Přes výzvu krajského soudu ke sdělení rozhodných skutečností prostřednictvím formuláře údaje o svých poměrech nedoplnila, nemohla je proto ani doložit a prokázat. O následcích své nečinnosti byla přitom krajským soudem dostatečně poučena. Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nepochybil, nepřiznal-li stěžovatelce osvobození od soudních poplatků.

[13] Základním předpokladem k tomu, aby soud vyhověl návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 věta první s. ř. s. je, aby účastník řízení splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků; ten však, jak vyplývá z výše uvedeného, v posuzované věci naplněn nebyl. Krajský soud proto rozhodl správně i o návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce. Podmínky pro vyhovění tomuto návrhu nebyly v řízení před krajským soudem splněny.

[14] Nejvyšší správní soud přitom nepřehlédl, že krajský soud v souvislosti s úvahami o osvobození stěžovatelky od soudních poplatků citoval § 35 odst. 8 s. ř. s., ačkoliv v době, kdy uvedený soud napadené usnesení vydal, již dané ustanovení soudního řádu správního bylo obsaženo v § 35 odst. 10. S ohledem na skutečnost, že co do obsahu krajský soud na věc aplikoval správnou právní normu, toliko přehlédl, že v důsledku čtenějších novelizací soudního řádu správního (naposledy provedené zákonem č. 111/2019 Sb., s účinností od 24. 4. 2019) je použitá právní norma obsažena nikoliv v § 35 odst. 8, nýbrž v § 35 odst. 10 s. ř. s. Uvedená nepřesnost však podle Nejvyššího správního soudu nemá v souzené věci vliv na zákonnost napadeného usnesení.

[15] Ke stěžovatelčině námitce, že krajský soud rozhodl na základě zkráceného skutkového a právního stavu, respektive na základě domněnek, ke kterým se stěžovatelka nemohla vyjádřit a které jsou v rozporu s předloženými podklady, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že český právní řád soudům neukládá, aby s účastníky řízení konzultovaly své úvahy (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 Afs 177/2014 – 24, nebo ze dne 30. 11. 2017, č. j. 8 As 225/2017 - 32). Stěžovatelka měla možnost přednést veškerá svá tvrzení a nahlížet do spisu. Skutečnosti a úvahy uvedené v odůvodnění napadeného usnesení jsou koherentní a podložené spisovým materiálem.

[16] Krajský soud tedy nepochybil, neosvobodil-li stěžovatelku od soudních poplatků a zamítl-li její návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Nejvyšší správní soud současně neshledal ani žádná jiná pochybení v řízení vedeném před krajským soudem, za neopodstatněnou tudíž považoval i námitku, že krajský soud svým postupem porušil čl. 90 Ústavy a § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

V.

[17] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[18] Součástí kasační stížnosti učinila stěžovatelka i návrh na přiznání odkladného účinku. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil po provedení nezbytných procesních úkonů bezodkladně k věcnému projednání kasační stížnosti, neshledal potřebným o tomto návrhu samostatně rozhodovat.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu